

Referat fra åpent informasjonsmøte om flomsikring 18.09.24

Dato: Onsdag 18. september 2024

Tid: Kl. 18.00

Sted: Nesbyen idrettshall

Til stede: NVE, Hafslund Kraft og Nesbyen kommune

Kommunedirektør Bente Rudrud Herdlevær ønsket velkommen til folkemøte. Hovedtemaene for møtet var informasjon om status på flomsikringsarbeidet, herunder fremleggelse av skisser på hvordan NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) og landskapsarkitekter fra Henning Larsen tenker flomsikringen kan bli seende ut. Representanter fra Hafslund og Multiconsult la fram en rapport om «Verdien av unngåtte flomskader under Hans i Gol og Nesbyen».

DEL 1: HAFSLUND OG MULTICONSULT

Ved Stein Ove Helberg og Rune Brattlie

Stein Ove Helberg er kraftverkssjef i Hallingdal og Valdres og er ansatt i Hafslund. Hafslund startet en prosess der de har leid inn Multiconsult for å undersøke hvordan «Hans» påvirket vassdragene. Dette har resultert i en ny rapport. Rune Brattlie, seniorrådgiver klimatilpasning i Multiconsult fremla hovedtrekkene i rapporten.

Oppdraget var å undersøke hvordan skadene ville vært dersom det ikke hadde vært vassdragsregulering under Hans, og i så fall hva de økonomiske skadekostnadene ville vært. Det regnet 300 % mer enn månedsnormalen i Hallingdal i august 2023. I Nesbyen var det totalt fire flomhendelser. Hans kostet Norge ca. 7 milliarder (2023-kroner). De største kostnadsbærerne er forsikring, infrastruktur og ikke minst kommunene. Multiconsult beregnet vannføringen i vassdragene, både i Hallingdalselva og i sidevassdragene. Det ble utarbeidet en vannbalansemodell som beregnet oversvømt areal langs vassdraget. Til dette ble det tatt i bruk to hydrauliske modeller. Det ble også utarbeidet et levende 3D-kart.

Videre informerte Helberg og Brattlie om beregnet vannføring med og uten regulering.

Rapporten konkluderer med at skadene ville vært vesentlig større dersom det ikke hadde vært vassdragsregulering. De økonomiske skadene ville vært dobbelt så høye i Nesbyen og femdobla i Gol.

Vassdragsregulering har redusert de totale kostnadene i Nesbyen fra 363 millioner kroner til 200 millioner kroner.

DEL 2: NVE

Ved Elisabet Rui, regionssjef NVE (sør)

Det ble informert om NVE sitt samfunnsoppdrag, bistandsordning, ansvarsfordeling, herunder kommunens oppgaver, status i prosjekter, Statens vegvesen, plassering av flomtrasé, Bergheim og videre fremdrift for prosjektet.

Siden sist har NVE utarbeidet et oppdatert flomsonekart.

NVE jobber ut fra «naturfare-sirkelen». Denne innbefatter kartlegging, arealplanlegging, sikring, overvåkning, varsling, beredskap, kunnskap og formidling.

Videre ble det informert om NVE sin bistandsordning, herunder lokal medfinansiering i forbindelse med prosjektet. Det er i [Meld. St. 27 \(2023-2024\)](#), "Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred", foreslått å redusere distriktsandelen til 10 %. Dette vil innebære at Nesbyen kommune må dekke 10 % av kostnadene ved flomsikringen. Per i dag er distriktsandelen på 20 %. NVE informerte om at det er kommunen som blir eier av sikringsanlegget, og som er ansvarlig for drift og vedlikehold.

Staten er opptatt av Nesbyen og ser på flomsikringsarbeidet her som en prioritert oppgave. Det er et godt samarbeid mellom kommunen og NVE.

NVE informerte om status på arbeidet. Det er blant annet utført mulighetsstudie, grunnundersøkelser, hydrauliske simuleringer, flomberegninger, kartlegging av eksisterende infrastruktur, innledende kartlegginger av natur og miljø og bunnkartlegging i Hallingdalselva. Forslaget til plassering av flomvollen som ble presentert under møtet, er et foreløpig forslag som det jobbes kontinuerlig med.

Statens vegvesen hadde også ønsket å være til stede på møtet. Det ble informert om at de er positivt innstilt til å se på flomsikring av Rv.7. Totalt vil det koste nesten 1 milliard å heve Rv.7. Veien må heves med mellom 50 cm og 1 meter forbi hele Nesbyen sentrum.

NVE fremviste skisse for mulig trasé for flomvoll. Traséen er blant annet valgt med bakgrunn i:

- Antall sikrede boliger
- Terreng og typografi, best mulig landskapsmessig tilpasning av flomvollen.
- Minst mulig tap av arealer. Rukkedøla ved utløpet mot Hallingdalselva får mer plass.
- Infrastruktur: Veier og stier, ledninger og kabler er i størst mulig grad hensyntatt.
- De utførte grunnundersøkelsene viser bare mindre geologiske variasjoner og er derfor ikke styrende for trasévalget.

Skissen viser at flomvollen har en samlet lengde på 1,375 km. Den er ca 2 m høyt, opptil 5-7 meter.

Grovt anslått vil vollen og øvrige flomsikringstiltak koste ca. 300 millioner kroner.

NVE har vurdert alternativet ved å åpne Hallingdalselva mer ved «proppen» i Bergheim. Dette vil imidlertid koste mellom 400- og 600 millioner kroner. Vannstanden i Hallingdalselva vil ved dette tiltaket bli senket med en meter under en 200-årsflom med klimapåslag. NVE informerte om at dette er et lite aktuelt alternativ, all den tid det vil bli svært kostbart, og fordi konsekvensene vil bli store på andre felt. Prosessen vil også være langvarig.

NVE arbeider for å starte bygging av flomvollen høsten 2025.

DEL 3: «PROSJEKT FLOMSIKRING AV NESBYEN» - HENNING LARSEN

Ved Iren Piamonte Kristensen og Mikael Johansen

Kristensen og Johansen er landskapsarkitekter i Henning Larsen. De innledet med å fortelle om landskapsarkitektens rolle. Visjonen bak «Prosjekt flomsikring av Nesbyen» er blant annet å styrke elvelandskapet, skape forbindelser, møteplasser, lokal identitet og byggeskikk og legge til rette for en helhetlig utvikling.

Det ble vist frem prosjektskisser, herunder flomvollen «Hælug»:

«Hælug» - noe som tåler alt, snø, kulde, vind og vann

Flomvollen «Hælug» er ifølge landskapsarkitektene et tiltak som skal kunne stå imot naturkreftene og beskytte Nesbyen mot de kommende flommer. I en utvidet kontekst betyr også «Hælug» at prosjektet skal kunne stå imot den økonomiske nedgangen i kommunen og at prosjektet skal kunne legge til rette for en helhetlig stedsutvikling med positiv økonomisk vekst.

Det ble informert om mulighetene en flomvoll kan gi, herunder i forhold til tilgjengelighet og tilrettelegging for naturopplevelser.

Flomvollen kan skape nye forbindelser mellom eksisterende grønnstruktur og byrom, og sikre bedre forbindelser mellom Nesbyen, Rukkedøla og Hallingdalselva. Det vil videre være mulighet for å legge til rette for ny gatestruktur, gatetun og grønnkorridorer.

Publikum og innbyggere ble oppfordret til å komme med innspill. Det skal parallelt med flomsikringsarbeidet pågå et stedsutviklingsprosjekt. Her kan innbyggere melde seg på og komme

med innspill. Neste møte for dette blir 7. oktober 2024 og påmelding gjøres ved henvendelse til kommunens servicetorg. Landskapsarkitektene vil være til stede under møtet.

Det vil bli avholdt en utstilling av skissene på biblioteket, «Flomcorner». I tillegg vil landskapsarkitektene jobbe med å lage en fysisk modell.

Landskapsarkitektene jobber ut ifra følgende fremdriftsplan:

1. Analyse, mai 2024
  - Folkemøte 20. juni 2024
2. Strategisk konsept, juni 2024
3. Landskapskonsept, august 2024
  - Folkemøte 18. september 2024
4. Medvirkning, 2024
5. Prosjektering

DEL 4: SPØRSMÅL FRA SALEN

Det ble åpnet for spørsmål og innspill.

Det ble stilt spørsmål om det ble sluppet på mer vann i demningene i forkant av «Hans». Hafslund svarte ut at det ikke ville hatt noen forskjell om de hadde styrt vassdraget på en annen måte.

Det kom innspill om at elver, vassdrag og bekker må holdes rene, samt at alle innsnevringar må åpnes opp.

Det ble stilt spørsmål om NVE har tenkt på noen annen løsning enn en tradisjonell flomvoll. NVE har sett på de tradisjonelle vollene, da disse etter deres mening gir en best mulig løsning. NVE har også sett på mulighetene for mur, men dette vil gi en dårligere løsning. Det anses som mest riktig å legge vollen inn mot bebyggelsen.

Videre kom det et innspill om NVE kunne beskrive mer hvordan vollen vil se ut syddover mot Coop Extra og hvilken betydning/konsekvens det vil ha for boligene nederst på stripa at flomvollen kommer «vegg i vegg» med bebyggelsen. Skissene som ble lagt frem under møtet er kun et utkast. Kommunen vil ta kontakt med huseiere som vil bli direkte berørt av traséen umiddelbart.

Det ble stilt spørsmål om NVE har utredet mulige tiltak ved Bergheim tilstrekkelig. NVE har gjort de analysene som ble presentert på møtet. Den beste løsningen er en voll.

Vedørende økonomi, så betaler NVE foreløpig for landskapsarkitektene. Kommunen vil måtte betale først når man begynner å bygge (distriktsandel).

Det ble fra salen poengtert at stortingsmeldingen ikke er vedtatt, foreløpig gjelder det en distriktsandel på 20 % som kommunen må dekke.

Det er ønskelig å bevare næringsbutikkene ved innkjøringen til Nesbyen. Det ble stilt spørsmål om det er mulig å flytte vollen lengre sør for å redde næringen her. Det jobbes med avstand til vei og plassering av voll. Statens vegvesen har flere hensyn og ta. Man må her se på mulighetene i det videre arbeidet.

Dilemma rundt krysset og avkjøringen jobbes med. Statens vegvesen er en viktig premissleverandør her.

NVE påpekte at ved en eventuell sprenging ved Bergheim, må det søkes om konsesjon – hvilket er tidkrevende.

Det ble stilt spørsmål om hva som skjer hvis politikerne ønsker andre sikringstiltak. NVE påpekte her at kost/nytteverdien er sentral. NVE kan ikke være med på nye tiltak for enhver pris, men er åpne for å se på mulighetsrommet. Det er vesentlig dyrere å ta 1 meter ved Bergheim enn å sikre bebyggelsen rundt Nesbyen sentrum.

Videre kom det spørsmål om hvor lang tid det tar før politikerne evt. har vedtatt å gå for flomvoll til den er ferdig bygget. NVE har anslått at det tar tre år å bygge vollen, inkl. tiltakene ved Rukkedøla.

Nesbyen kommune vil iverksette reguleringsplanarbeidet så fort som mulig. Det legges opp til en prosess som politikerne må godkjenne, der det først vil måtte vedtas et intensjonsvedtak. Bli dette vedtatt, kan det fattes et eventuelt vedtak.

Det kom innspill om viktigheten av å kunne bevare grasproduksjonen på Nesflata. Dette er noe landskapsarkitektene må tenke på, eksempelvis om man kan bruke vollen til produksjon.

Det kom spørsmål om hvordan vollen vil påvirke eiendommene som er beliggende nederst i Steinmogutu, samt om sikring sør for Rukkedøla vil føre til mer vann på nordsiden. NVE jobber med å finne en løsning for å holde vannet i elveløpet, ettersom det vil kunne presse vann inn mot Steinmogutu. Hva gjelder en mulig voll i Steinmogutu, må NVE komme tilbake til dette. Det ble igjen trukket frem at kost/nytt er helt sentral her.

På spørsmål om hva som skjer med Bromma og om det skal flomsikres der, svarte NVE at de har konsentrert seg om Nesflata. Dette på bakgrunn av at det er snakk om boligeiendommer, samt at her hadde flommen størst konsekvens.

Det ble stilt spørsmål om innbyggerne kan stole på informasjonen som fremkom i møtet. Dette ble bekreftet av NVE. De har finansiering for sikringstiltak på Nesbyen.

Administrasjonen og NVE takket deretter for møtet og alle innspill. Kommunestyremøte blir avholdt 10. oktober. Ved ytterligere spørsmål kan teknisk enhet kontaktes.

23.09.2024, Ingrid Pauline Næsse

Referent